

Projektrapport

Liv & hälsa ung 2020

Region Örebro

April 2020

Genomförd av Enkätfabriken

ENKÄTFABRIKEN

Region Örebro län

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund och metod.....	3
2.	Frågeunderlag.....	5
3.	Svarsfrekvens	6
4.	Tillförlitlighet och bortfall.....	7
5.	Svarstider.....	8
6.	Avvikelse.....	9
7.	Bilagor.....	10

1. Bakgrund och metod

Bakgrund

Under januari-februari år 2020 genomfördes den sjunde Liv & hälsa ung-undersökningen (LHU) i Örebro län. Alla skolor med elever i årskurs 7 och 9 i alla grundskolor samt i år 2 på alla gymnasieskolor i länet erbjuds att delta i undersökningen. En skola har valt att inte delta. Undersökningen involverar ca 60 skolor, som tillsammans har runt 10 000 elever. Enkäten fanns i två varianter, en med teckenspråkstolkning och en utan.

Syfte

Det övergripande syftet med LHU är att få kunskap om ungdomars livsvillkor, levnadsvanor och hälsa som kan ligga till grund vid beslut och prioriteringar inom Region Örebro län, kommunerna och andra organisationer, samt vara ett stöd i skolans hälsofrämjande arbete.

Genomförande

Inloggningskort till eleverna samt informationsmaterial till kontaktpersoner och lärare på skolorna skickades ut med post till kontaktpersoner på alla deltagande skolor. Dessa distribuerade sedan inloggningskortet på skolan. Varje kort innehöll en länk till enkäten samt en unik kod att logga in med. Kortet var färgkodade efter årskurs. De inloggningskort som hörde till enkäten med teckenspråkstolkning märktes med ordet "Teckenspråk".

Datinsamlingen påbörjades den 27 januari 2020 och sista dagen för att besvara enkäten var 29 februari 2020. Eleverna besvarade enkäten på avsatt lektionstid med en lärare närvarande. När alla elever besvarat enkäten eller när den avsatta tiden var slut samlades inloggningskortet in.

Leverantörer

Leverantörer och arbetsfördelning i undersökningen har varit enligt följande:

ENKÄTFABRIKEN

- » Projektledning
- » Programmering av webbenkät
- » Framtagande av inloggningskort
- » Databearbetning
- » Tabellrapporter
- » Framtagande av ordmoln
- » Leverans av datafiler

Tryck av inloggningskort och informationsmaterial till skolorna hanterades av Printhuset Sthlm AB.

Kontaktpersoner

ENKÄTFABRIKEN

Ansvarig projektledare: Elin Scotford

Biträdande projektledare: Josefin Stagge

Ansvarig statistiker: Anton Victorson

Projektassistent: Elin Hoffman

Ansvarig support: Kajsa Jasslin

PRINTHUSET STHLM AB

Projektansvarig: Billy Greiff

2. *Frågeunderlag*

Frågor

Frågorna i undersökningen utformades av Region Örebro. Då enkäten genomförts även tidigare år kunde en stor del av frågorna återanvändas, vilket även var nödvändigt för att kunna göra jämförelser över tid. Enkäten fanns i två varianter, en med teckenspråkstolkning och en utan. En del frågor i enkäten ställdes endast till en eller två av årskurserna. Till exempel ställdes frågor om spel endast till elever i årskurs 9 i grundskolan och år 2 i gymnasiet. På grund av detta varierade antalet frågor något beroende på vilken årskurs respondenten tillhörde. Enkäten delades upp i fem olika frågekategorier, vilka innehöll ett flertal frågor som på olika sätt rörde området. Nedan listas de olika frågekategorierna.

» **Dig, din hälsa och din familj**

Bakgrundsfrågor, hälsobakgrund, psykisk hälsa, om föräldrarna

» **Dig och din skola**

Trivsel och åsikter om skolan

» **Delaktighet och inflytande**

Barnkonventionen, påverkan i kommunen, framtiden

» **Trygghet och utsatthet**

Trygghet på olika platser och utsatthet för olika otrygga situationer

» **Levnadsvanor**

Fysisk aktivitet, matvanor, spel (endast åk 9 och år 2), tobak, alkohol, narkotika och doping (endast åk 9 och år 2)

3. Svarsfrekvens

Det totala urvalet bestod av 10 131 elever, enligt uppgifter från medverkande skolor. Svar inkom från 7 857 av dessa elever. Detta ger en total svarsfrekvens om 78 %. Av de genomförda enkäterna gjordes 87 st med hjälp av den teckenspråkstolkade versionen av enkäten. Svaresfrekvensen är högst i årskurs 7 (82 %). Bland kommunerna utmärker sig Degerfors, Kumla och Nora med hög svarsfrekvens i de årskurser som genomfört enkäten. Allra högst är svarsfrekvensen i år 2 på gymnasiet i Degerfors.

Årskurs	Antal elever	Antal enkäter i den rensade datafilen	Svarsfrekvens
ÅK 7	3434	2818	82%
ÅK 9	3320	2562	77%
År 2	3377	2477	73%
Totalt	10131	7857	78%

Svarsfrekvens per kommun och årskurs

Kommun	Årskurs	Antal elever	Antal enkäter i den rensade datafilen	Svarsfrekvens
Askersund	ÅK 7	114	99	87%
	ÅK 9	106	78	74%
Degerfors	ÅK 7	84	70	83%
	ÅK 9	96	84	88%
	År 2	62	55	89%
Hallsberg	ÅK 7	203	144	71%
	ÅK 9	159	108	68%
	År 2	470	287	61%
Hällefors	ÅK 7	65	53	82%
	ÅK 9	76	62	82%
	År 2	51	28	55%
Karlskoga	ÅK 7	374	327	87%
	ÅK 9	356	261	73%
	År 2	274	206	75%
Kumla	ÅK 7	208	180	87%
	ÅK 9	253	206	81%
Laxå	ÅK 7	50	43	86%
	ÅK 9	65	48	74%
Lekeberg	ÅK 7	84	63	75%
	ÅK 9	70	51	73%
Lindesberg	ÅK 7	258	203	79%
	ÅK 9	261	191	73%
	År 2	255	169	66%
Ljusnarsberg	ÅK 7	35	26	74%
	ÅK 9	43	32	74%
Nora	ÅK 7	131	106	81%
	ÅK 9	116	101	87%
RGD/RGH	År 2	92	74	80%
	ÅK 7	1828	1504	82%
	ÅK 9	1719	1340	78%
	År 2	2173	1658	76%
Totalt		10131	7857	78%

4. Tillförlitlighet och bortfall

I detta kapitel beskrivs tillförlitligheten i undersökningen och vilka faktorer som främst påverkar den. De källor som ofta bedöms ha störst påverkan på tillförlitligheten är urval, mättningsfel och bortfall.

Urval

I denna undersökning har den totala populationen av skolungdomar i grundskolans årskurs 7 och 9 samt år 2 på gymnasiet inbjudits att delta. Urvalsfel och ramtäckning är alltså inte några osäkerhetskällor i denna undersökning då hela populationen har tillfrågats.

Mätfel

Ett fel som kan uppstå vid mätning är att lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter. Felet kallas mätfel och kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt. Merparten av frågorna i denna undersökning har använts i tidigare LHU-undersökningar i regionen vilket ökar tillförlitligheten då eventuella mätfel kan ha upptäckts och åtgärdats tidigare. Därtill har särskilda kontroller genomförts under datainsamlingen, t.ex. kontroll av tillåtna värden vid dataregistrering.

En indikation på mätfel är att respondenter valt att inte svara på en eller flera frågor, vilket är möjligt i denna undersökning då alla frågor i enkäten har varit frivilliga att besvara. När en person väljer att inte svara uppstår ett så kallat partiellt bortfall. Om en fråga har ett speciellt stort antal partiella bortfall kan det vara ett tecken på att en fråga inte har fungerat enligt förväntan. Inga skevheter på grund av partiellt bortfall bedöms föreligga i undersökningen då det partiella bortfallet är mycket lågt i datafilen. Endast två frågor har ett partiellt bortfall över 5%: "Hur mycket väger du?" samt "Är du med i någon annan förening eller organisation?". Frågan om vikt kan upplevas som av känslig karaktär och frågor av detta slag brukar vanligen ha ett högt partiellt bortfall.

Svarsbortfall

Svarsbortfall består av de elever i urvalet som inte svarat på undersökningen. I denna undersökning är bortfallsorsaker okända då elevernas skäl för att avstå deltagande i enkäten inte har dokumenterats. Det saknas uppgifter också om antal elever som har tackat nej till att delta. En tänkbar orsak till bortfall är att elever av olika anledningar inte har varit i skolan och därmed inte haft möjlighet att delta i enkäten.

Den totala svarsfrekvensen i årets undersökning uppgick till 78 %. I tabellerna på förgående sida redovisas svarsfrekvens per kommun och årskurs. Svarsfrekvensen är lägst i gymnasiet år 2 och högst i grundskolans årskurs 7. En jämförelse mellan kommunerna visar att svarsfrekvensen är ganska jämn. Med undantag för fyra kommuner ligger svarsfrekvensen mellan 71-88 %.

Tabellen nedan visar att medelvärdet för andel frågor som besvarats av en elev som påbörjat enkäten är mycket hög i samtliga årskurser. Över hälften av eleverna i samtliga årskurser har besvarat alla frågor. Dock påverkas andelen besvarade frågor något av att ett fåtal frågor i enkäten är beroende av att man besvarat en tidigare fråga på ett visst sätt.

Sett till de olika skolorna är medelvärdet för andelen besvarade frågor jämn. De skolor som sticker ut med medelvärde på under 90% besvarade frågor är Birgittaskolan, Kvinnersta gymnasium, Lekebergsskolan, Tullängsskolan och Virginska skolan.

	Antal respondenter totalt	Medel andel besvarade frågor	Andel som svarat på 100% av frågorna	Andel som svarat på 50% av frågorna eller mindre
ÅK 7	2850	97%	54%	2%
ÅK 9	2637	96%	62%	3%
År 2	2497	96%	53%	1%

5. Svarstider

I tabellerna nedan presenteras hur lång tid det tog för eleverna att besvara enkäten. 77 personer som besvarat enkäten utan teckenspråk och 4 personer som besvarat enkäten med teckenspråk har spenderat mer än 90 min och ingår inte i beräkningen av median och medeltid då de ses som outliers. En del av dessa har påbörjat enkäten och avslutat den vid ett senare tillfälle vilket leder till en väldigt lång svarstid som påverkar median- och medeltiden.

	Mediantid (minuter)	Medeltid (minuter)	Antal svar (under 90 min)
Enkät MED teckenspråk	23,5	29	78
Enkät UTAN teckenspråk	18	20	7534

	0-5 min	6-15 min	16-30 min	31-45 min	46-60 min	61-90 min	Över 90 min	Antal svar
Enkät MED teckenspråk	0.0%	24.4%	36.6%	20.7%	3.7%	9.8%	4.9%	82
Enkät UTAN teckenspråk	0.1%	31.7%	59.3%	6.9%	0.8%	0.2%	1.0%	7611

6. Avvikelser

Driftstörning 27/1

Den 27 januari drabbades Enkätfabrikens server av en driftstörning, med påföljden att flera skolor fick problem med genomförandet av undersökningen. Tidpunkten för driftstörningen var på morgonen mellan 8.20 och 9.20. Berörda klasser finns i tabellen nedan. Alla kontaktpersoner för berörda skolor kontaktades med ett mail med ursäkt, förklaring till vad som hänt, vilka klasser som berörts, samt en uppmaning om att genomföra undersökningen vid ett senare tillfälle och att kontakta Enkätfabriken om nya koder behövdes. ÅK 9 i Skrantaskolan fick 20 nya koder och gjorde om insamlingen. ÅK 7 i Skrantaskolan kunde aldrig påbörja enkäterna utan gjorde om med de koder de redan hade fått. ÅK 9 i Bregårdsskolan fick 26 nya koder och gjorde om insamlingen. Övriga skolor gjorde inte om insamlingen i de påverkade klasserna.

Kommun	Skola	Årskurs	Påbörjade enkäter	Antal genomförda	Antal avbrutna	Andel avbrutna enkäter	Antal besvarade i slutgiltig datafil
Karlskoga	Bregårdsskolan	ÅK 9	16	0	16	100%	101
Karlskoga	Skrantaskolan	ÅK 7	9	0	9	100%	117
Örebro	Gumaeliussskolan	ÅK 7	17	0	17	100%	212
Örebro	Viktoriaskolan	ÅK 9	2	0	2	100%	21
Karlskoga	Skrantaskolan	ÅK 9	51	22	29	57%	92
Lekeberg	Lekebergsskolan	ÅK 7	74	37	37	50%	63
Kumla	Vialundsskolan	ÅK 9	29	16	13	45%	58
Kumla	Vialundsskolan	ÅK 7	36	25	11	31%	66
Lekeberg	Lekebergsskolan	ÅK 9	57	42	15	26%	51
Ljusnarsberg	Kyrkbacksskolan	ÅK 7	13	10	3	23%	26
Karlskoga	Bregårdsskolan	ÅK 7	26	21	5	19%	130
Örebro	Viktoriaskolan	ÅK 7	18	17	1	6%	18
Örebro	Lillåns skola	ÅK 7	23	22	1	4%	143

7. *Bilagor*

- Bilaga 1. Kopior på inloggningskort
- Bilaga 2. Informationsbrev till kontaktperson
- Bilaga 3. Informationsbrev till lärare

Liv & hälsa ung

ÅK 7

Länk till enkäten:
enkat.net/lhu20t

Använd kod:

Liv & hälsa ung

ÅK 7

Länk till enkäten:
enkat.net/lhute20

Använd kod:

Teckenspråk

Liv & hälsa ung

ÅK 9

Länk till enkäten:
enkat.net/lhu20t

Använd kod:

Liv & hälsa ung

ÅK 9

Länk till enkäten:
enkat.net/lhute20

Använd kod:

Teckenspråk

Liv & hälsa ung

År 2 gymn

Länk till enkäten:
enkat.net/lhu20t

Använd kod:

Liv & hälsa ung

År 2 gymn

Länk till enkäten:
enkat.net/lhute20

Använd kod:

Teckenspråk

Hej!

Här kommer er skolas inloggningskort samt lärarinstruktioner till undersökningen Liv & hälsa ung som ska genomföras under veckorna 5 till 7.

För mer ingående information se tidigare mejl från mig.

Har ni övriga frågor kring genomförandet eller om material kontakta mig gärna.

Med vänlig hälsning

Fredric Welander, *genomförandeansvarig*

0702-522 632

fredric.welander@regionorebrolan.se

Information angående undersökningen Liv & hälsa ung 2020

Hej! Här kommer information till dig som är ansvarig för en klass som ska genomföra enkäten *Liv & hälsa ung* under veckorna 5 till 7, 2020.

Att göra innan vecka 5

1. Kontrollera att du har fått ut rätt inloggningskort till alla elever i klassen. Korten är tydligt märkta vilken årskurs de gäller för, åk 7, åk 9 eller Gymnasieår 2. Prata med skolans kontaktperson för undersökningen om något blivit fel.
2. Bestäm en passande tidpunkt under perioden när klassen ska besvara enkäten.
3. Tiden som ska avsättas är minst 40 minuter, helst 60 minuter.
4. Informera eleverna om att de ska ta med sina datorer/paddor till lektionen i och med att enkäten görs digitalt via nätet.

Genomförande vecka 5-7

1. Informera eleverna om undersökningen, informationstext hittar du på nästa sida.
2. Dela ut ett inloggningskort till varje elev. Eleverna ska inte starta enkäten förrän de blir tillsagda.
3. Se till att eleverna sitter enskilt och att de inte pratar med varandra, samma regler som gäller under ett ordinarie prov.
4. Stanna kvar i klassrummet medan eleverna besvarar enkäten. Du bör inte röra dig mer än nödvändigt i klassrummet för att undvika att röja elevernas anonymitet.
5. Se till att ha en uppgift eller en annan aktivitet till de elever som blir klara tidigare eller som väljer att inte delta i undersökningen. De får inte lämna klassrummet då detta kan påverka andra elever negativt.
6. När alla elever besvarat enkäten eller när tiden är slut samlas alla inloggningskort in.
7. Inloggningskorten lämnas tillbaka till skolans kontaktperson.

Vid eventuella tekniska problem under genomförandet kontaktar ni Enkätfabrikens support.

Tfn 020-12 10 28 eller support@enkätfabriken.se

Hälsningar

Genomförandeansvarig & kontaktperson

Fredric Welander

0702-522 632

fredric.welander@regionorebrolan.se

Forskningsansvarig

Carina Persson

carina.persson@regionorebrolan.se

Vänd

Information till eleverna som läses upp innan genomförandet

- I år genomför Region Örebro län undersökningen *Liv & hälsa ung* bland alla elever som går i årskurs 7, 9 och år 2 på gymnasiet i Örebro län.
- Frågorna handlar bland annat om hur ni ungdomar mår, lever, vad ni tycker om skolan och vad ni gör på fritiden.
- Resultaten kommer att användas för att planera och fatta bra beslut i frågor som rör ungdomar i vårt län. Genom att medverka i undersökningen kan du göra din röst hörd.
- Innan sommaren kommer ni, och många andra, få ta del av resultaten från undersökningen.
- Resultaten kommer endast att redovisas på gruppnivå, det vill säga ingen kommer i efterhand att kunna koppla svaren till dig som person.
- Ni har 40/60 minuter på er besvara enkäten. Oavsett när du blir klar, eller väljer att inte göra enkäten, så ska alla stanna kvar i klassrummet under hela lektionen. Om du blir klar tidigare kan du läsa eller göra detta _____ tills lektionen är slut.
- Du startar enkäten genom att skriva in länken som finns på inloggningskortet i din webbläsare och följer sedan instruktionerna för att logga in och genomföra enkäten.

Varsågoda att starta enkäten

Undersökningar som leder till utveckling!